

**POTSER NO CANVIARÀS EL MÓN EN AJUDAR
UNA PERSONA QUE PATEIX ASSETJAMENT,
PERÒ SÍ QUE CANVIARÀS EL MÓN D'AQUESTA
PERSONA**

Fèlix Aguiló Caldentey

RESUM

El projecte Mutare Mundum sorgeix de la necessitat de reaccionar, com a centre inclusiu que som, a les contínues informacions de mitjans de comunicació, de xarxes i de persones del nostre entorn sobre la delicada situació en la qual per diversos motius es troben molts d'adolescents. Sabedors del poder catàrtic de la música, ens vam posar en marxa, i el projecte ens ha donat encara més certeses sobre aquesta capacitat de la música d'ajudar les persones.

RESUMEN

El proyecto Mutare Mundum surge de la necesidad de reaccionar, como centro inclusivo que somos, a las continuas informaciones de medios de comunicación, de redes y de personas de nuestro entorno sobre la delicada situación en la que por diversos motivos se encuentran muchos adolescentes. Sabedores del poder catártico de la música, nos pusimos en marcha, y el proyecto nos ha proporcionado aún más certezas sobre esta capacidad de la música de ayudar a las personas.

L'Escola Municipal de Música de Palma (EMMP), que depèn de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Palma, treballa des de l'any 2008 amb infants amb diversitat funcional i amb infants amb problemàtiques diverses, com exclusió social, immigració o assetjament.

La música ha esdevingut, en la majoria dels casos, un recurs terapèutic per a les diverses casuístiques: millora de l'autoestima, socialització, desenvolupament d'habilitats motores, sensorials, de parla.

Segons la Fundación Alternativas, les Illes Balears estan per sobre de la mitjana estatal de casos i prevalença d'assetjament escolar.

La nova llei educativa va molt en la línia del disseny universal de l'aprenentatge, en què l'EMMP treballa fa temps. Per això, ens centrarem a dissenyar les activitats en aquesta direcció, per afavorir que cada infant assoleixi el seu màxim potencial, respectant el seu ritme d'aprenentatge, els seus punts forts i les seves habilitats de relació com a punt de partida.

Sabem que la nostra acció és petita, quant a possibilitats en el nombre de joves que podem atendre, però pot ser un al·licient per a moltes altres persones per engrescar-se en activitats grupals que els aportin normalitat.

En aquest primer any han passat per l'EMMP fins a 20 persones i al final hem quedat un grup de 13.

Els instituts que han participat en aquesta edició són: IES Josep Maria Llompart, IES Ses Estacions i IES Joan Alcover.

El contacte amb ells es va fer a través de l'equip directiu, que, un cop explicat el projecte, ens posà en contacte amb la persona dedicada a l'orientació educativa. Aquestes persones han tengut una implicació extraordinària i han estat vitals per la seva persistència i l'acompanyament dels joves perquè assistissin al projecte Mutare Mundum i hi seguissin. Aquests professionals són Inés Cañellas, Clemente Ramírez i Catalina Matas, dels tres instituts mencionats anteriorment.

El seu punt de vista sobre el que han viscut del projecte Mutare Mundum és important per també treure conclusions per a qui pertoqui.

Segons Inés Cañellas,

Quan varen oferir-nos poder participar en el projecte Mutare Mundum, vàrem tenir clar que no hi podíem faltar. L'entusiasme i la sensibilitat que ens traslladà el director de l'Escola Municipal de Música quan ens explicava la trajectòria del projecte i la motivació que hi havia darrere per seguir endavant varen ser la clau. El que ens oferia per al nostre alumnat era una joia difícil d'ignorar.

Com tot projecte desconegut (per a nosaltres) i que se'ns oferia tan fàcilment i a canvi de tant, podia tenir també els seus riscs.

Imatge 1.

En aquest cas, el risc va ser llançar alguns dels nostres alumnes a un espai on han trobat seguretat, reconeixement, compromís, refugi, respecte, motivació i cura pel que són i pel que cada un d'ells pot oferir, dia a dia, amb l'escolta i la mirada de qui respecta la individualitat i la diversitat del que som en essència i del que cada dia podem ser per circumstàncies, en molts de casos, per a ells molt difícils.

Quan els deman què els ha agradat de participar en les sessions al teatre, tots coincideixen que el que més els ha agradat ha estat el tracte rebut.

La música i l'expressió artística han estat una excusa i una porta a molta llum.

Clemente Ramírez ens conta que

D'ençà que vaig començar el curs a l'IES Ses Estacions, he tingut l'oportunitat de conèixer diverses realitats socials que han convertit el projecte Mutare Mundum en una iniciativa valuosa per millorar i promoure la qualitat de vida del nostre alumnat des de diferents perspectives.

Imatge 2.

Des d'una perspectiva social, el projecte ens ha brindat una resposta per a aquells alumnes que es troben en situació de conflicte, ja sigui per problemes personals, assetjament o altres qüestions.

Els participants en aquest projecte han estat joves amb una sensibilitat i/o interès especial per la música, el teatre o les arts en general. Això ha permès que des de l'EMMP se'n pugui fomentar el gust per la música i afavorir la implicació activa.

Des d'un punt de vista relacional, el projecte Mutare Mundum ha tingut un paper fonamental en la creació de vincles i connexions entre els alumnes que hi participen i d'altres que han pogut conèixer aquest espai a través de la participació de l'alumnat derivat des del Departament d'Orientació.

Imatge 3.

Imatge 4.

La figura del director i la seva implicació, així com dels professionals que hi participen, afavoreix que aquest projecte es converteixi en un espai de diàleg i comunicació oberta tant per al mateix alumnat com per als professionals implicats, cosa que transforma el projecte en un espai que afavoreix l'expressió d'emocions, inquietuds i/o reflexions de les necessitats i les preocupacions dels participants.

En resum, el projecte Mutare Mundum ha estat una iniciativa enriquidora que ha millorat significativament la qualitat de vida del nostre alumnat des de diverses perspectives: socials, emocionals i relacionals. Ha proporcionat un espai segur en

què els alumnes poden expressar-se, connectar-se amb els altres i desenvolupar-se personalment a través de la música.

Imatge 5.

Catalina Matas:

Durant aquest curs 2022-23, un grapat d'alumnes de l'IES Joan Alcover han participat en un projecte educatiu de l'Escola Municipal de Música de Palma.

Han estat alumnes amb diferents perfils, tots ells amb un interès per la música i sense una gran xarxa sociofamiliar.

Que l'EMMP els hagi permès integrar-se en un grup d'infants de diferents indrets de Palma ha contribuït a millorar les seves habilitats socials, els ha enriquit els horabaixes dels divendres i el seu bagatge musical, i han après a participar en un grup i gaudir de formar part d'un *ensemble* musical, sense tenir nocions de música.

Això ha resultat molt interessant i ha despertat en ells un interès que desconeixien i han participat en el projecte amb gran entusiasme i interès.

Estam molt agraïts a l'EMMP per haver-nos convidat a participar en un projecte engrescador per a alumnes que no tenen gaires oportunitats. Esperem que el projecte tenguí una continuïtat en els propers anys.

No tenim cap fórmula màgica, però sí que l'experiència ens diu que havíem d'intentar-ho per copsar si la idea era, o no, encertada. No fer res no era una opció. I així ha quedat demostrat.

L'activitat és en primer lloc musical i adreçada a persones principalment d'ESO i batxillerat que es trobin en situació de vulnerabilitat.

La finalitat ha estat aconseguir que incorporin un nou espai vital a la seva vida diària (la música i l'escola de música, potser nous companys) per tal de construir espais saludables físicament i emocionalment. Sortir de l'escola, de casa (en cas de ciberassetjament) i viure experiències positives i sobretot que són possibles ha estat una altra de les fites aconseguïdes.

La proposta musical ha estat fonamentada en la música pop-rock i els temes que s'han interpretat han estat escollits entre tots.

Les sessions han estat guiades per Chema Moreno (professor de l'EMMP), Lúdia Sintes (motivadora) i Fèlix Aguiló (director de l'EMMP), però donant espai i recursos als joves perquè s'autoreguleassin i així aconseguir una relació musical i personal entre iguals.

Segons Chema Moreno,

La música és un procés de comunicació capaç de servir per a l'enviament i la recepció de missatges. Actua com un potenciador infinit d'experiències i com a activador de la part més emocional de l'ésser humà. No som conscients del poder de la música fins que l'experimentem en primera persona.

Meravellós aprenentatge que m'emporto amb aquest fantàstic projecte, ja que m'ha acostat a situacions abans desconegudes per a mi, les quals m'han fet aprofundir en el meu interior per poder aprofundir en l'interior dels joves amb els quals ens trobàvem cada divendres.

Tot això ha afavorit l'explosió de sentiments, donar importància a escoltar-se a un mateix i escoltar els altres, aprendre del que tenim davant i identificar-nos com a part d'un tot i no com a algú aïllat. La música, amb el seu potencial tan enriquidor, no ens deixa de sorprendre, perquè no ha importat si en tenies nocions o no, sinó que ens ha ofert l'oportunitat de nodrir-nos els uns dels altres i valorar la saba que tenim al nostre interior per, una vegada més, deixar-nos clar que cadascun de nosaltres som únics i irrepetibles i que això té un valor incalculable.

Afegeix Lúdia Sintes que,

Mutare és un lloc segur on poden ser ells mateixos, ningú no jutja ningú. Descobren un potencial que no sabien que tenien i tots comparteixen alguna cosa en comú en aquesta etapa aclaparadora que és l'adolescència. Tots tenen ferides de guerra, que sovint queden marcades a la pell i amaguen sota la roba, ferides de dolor, d'incomprensió, de tristesa. Nosaltres, com a espectadors admirats, intentem donar el millor de nosaltres per acompanyar aquest camí amb amor, rialles i música, i el que no saben és que, en realitat, ells ens aporten molt més que nosaltres a ells, perquè és un luxe estar amb adolescents tan autèntics i especials.

Imatge 6.

Una altra de les pretensions era aconseguir que aquestes experiències, musicals i de relació, fossin memorables i que les volguessin repetir i, sobretot, no aturar-les en el futur.

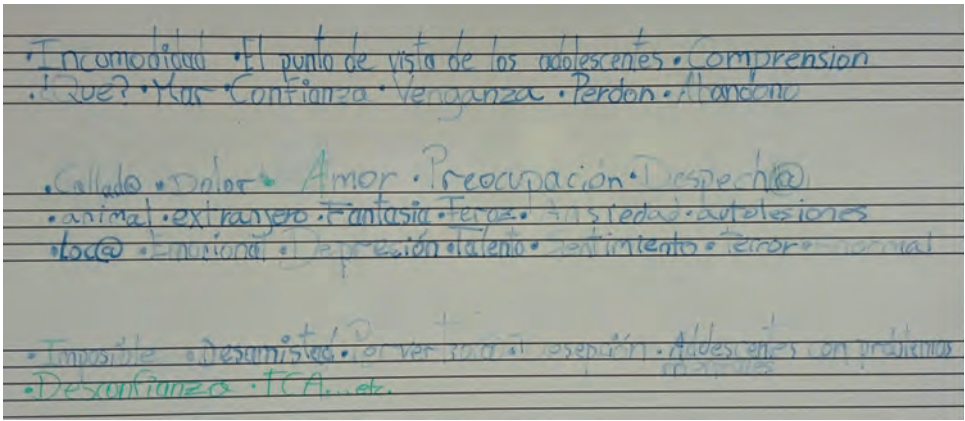
Les sessions de Mutare han estat una doble sorpresa cada setmana. La primera era per als joves que han vingut i que no sabien amb què es trobarien, ja que intentàvem sorprendre'ls contínuament per tal de captar-ne la curiositat i l'interès envers l'activitat. La segona sorpresa ens l'hem duita pràcticament cada

divendres les tres persones de l'EMMP que hem participat en el projecte, ja que els joves ens han mostrat els seus potencials artístics i, sobretot, emocionals contant al grup com se sentien, quines eren les seves experiències vitals, quins eren els seus pensaments, què pensaven dels qui els envoltaven, tant companys com professorat, família.

Imatge 7.

Els joves que han participat en el Mutare s'han topat amb un entorn hostil, ja sigui per desestructuració familiar, condició de gènere, país d'origen, idioma, situació econòmica.

Imatge 8.

En una ocasió els vàrem proposar compondre una cançó i que ells en fessin la lletra. Per començar els vàrem demanar idees i/o paraules que ens poguessin inspirar. Els vàrem deixar una estona sols per tal que poguessin interactuar entre ells i les paraules que varen sortir són: *incomoditat, comprensió, més confiança en ells, venjança, perdó, abandonament, callat, dolor, amor, preocupació, estranger, animal, feroç, fantasia, ansietat, autolesions, boig, emocionat,*

depressió, talent, sentiment, terror, anormal, impossible, enemistat, pervertit/ida, decepció, adolescents amb problemes mentals, desconfiança, trastorn de comportament.

De seguida ens vàrem reunir amb els orientadors dels instituts per comentar aquestes paraules i no en varen quedar gens sorpresos, sinó que ho varen emmarcar dins la “normalitat” del que viuen aquests joves.

A partir d'aquí, i amb la informació que ens varen poder lliurar de la situació dels diferents alumnes, vàrem individualitzar encara més les sessions focalitzant-les en els interessos i il·lusions que poguérem descobrir/intuir per tal d'obrir una porta que els fes fora, encara que fos momentàniament, de les seves dures vivències.

En aquest projecte potser els més enriquits no han estat sols els joves participants en el Mutare, sinó també els qui hi hem estat al darrere i les persones que sense esperar-ho hi han participat. És el cas d'un alumne de baix elèctric de l'EMMP que es va oferir per ser “parella musical” d'una allota que va mostrar interès per aquest instrument. Així, aquest jove la va ajudar a aprendre a tocar el baix fent-li una sessió cada dimecres. Amb això vàrem aconseguir que aquesta allota vengués un dia a tocar el baix a l'escola (ella no en té), un altre dia a la sessió amb la “parella musical” i un altre a la sessió ordinària del Mutare. D'aquesta manera, aquesta jove venia tres horabaixes a l'escola, feia una activitat que la il·lusionava i estava allunyada dels perills potencials que l'envolten.

Una altra experiència enriquidora han estat les converses espontànies que hem tengut amb ells i en les quals ha sortit literalment de tot, però amb un denominador comú: ha quedat palesa la seva intel·ligència emocional, la seva humanitat, la seva maduresa i la falta que fa que les institucions dediquin més recursos per ajudar aquests joves.

En una de les xerrades ens varen manifestar que al Mutare s'han trobat en un espai segur on els deixam ser qui són, amb la seva diversitat de pensament i d'interessos. I sobretot, que no els jutjam.

Els professionals de l'escola de música tenim una bona formació musical, però no formació específica en diversitat, ja sigui funcional o social. Què ha estat, doncs, segons la nostra manera de veure i viure, el que ha fet que el Mutare hagi estat un èxit grupal i individual?

Potser la resposta no és políticament correcta: la mirada cap als joves. No hem fet res especial, sols aprofitar les seves capacitats emocionals i creatives per treure el millor d'ells tant des del punt de vista artístic com de relació amb els altres. Els hem ofert empatia, un espai per expressar-se, persones que volen escoltar-los i que s'impliquen en la seva problemàtica, comprensió, rialles, ordre, els hem mostrat les nostres ganes de tenir-los no sols cada divendres sinó els dies que vulguin venir a l'escola.

En les reunions amb els diferents orientadors hem comentat la fidelitat de la majoria dels joves i fins i tot la seva extrema puntualitat (alguns d'ells han arribat a venir amb més de mitja hora d'antelació al començament de la sessió) i el temps que es queden després de les sessions (fins i tot una hora). En aquestes reunions semblava que parlàvem de joves diferents: els que assisteixen a l'institut i els que assisteixen a l'escola de música.

Potser hi ha preguntes que totes les parts implicades (equips d'orientació, professorat, equips directius i Administració educativa) s'han de plantejar i respondre.

És evident que els recursos que tenen els centres educatius per fer front a aquestes necessitats són insuficients. Els recursos no són tan sols equips d'orientació més dotats, sinó també formació i acompanyament al professorat.

Des de l'EMMP seguirem treballant, en la mesura de les nostres capacitats, amb instituts per tal de poder donar al major nombre de persones l'oportunitat de desenvolupar-se emocionalment i artística en un espai segur on són sempre benvingudes.

